

imaginator u svojim oblikovnim zahvatima. Ljudskoj figuri, variranoj na najvećem broju radova, Tahirović je pokušao da dâ jedno kompleksno značenje, da je obuhvati sa raznih strana, više refleksivno nego li likovom. O tome govore i mnogi naslovi njegovih slika sa istom ili sličnom figurom, jednostavnih likovnih rješenja: sve je u čovjeku, nema sumnje, i dobro i zlo, i ljubav i mržnja, i plotske strasti i čista nepomučena osjećanja, i prošlo i buduće... Mnogobrojni su prelivi i fineze lirske i epske doživljaja svijeta, dramatike, poetičnih sadržaja sa slobodnim i

pravim linijama, geometrizovanim elementima, ali i sa naivnim oblicima prožetim izuzetnom čulnošću. Svi radovi Nesima Tahirovića poneseni su istom snagom i nadahnućem i u odnosu na relativno kratak vremenski period nastanka govore i o zavidnoj stvaralačkoj energiji i volji umjetnika. Čitav ciklus je u kvalitetnom pogledu uravnotežen. Iza opaljenih drvenih figura i svedenih formi je metalna podloga sa ornamentalnom dekorativnošću i detaljima. Umjetnik nas privlači više svojom invencijom i refleksijom nego li rafiniranošću i cizeliranosti izraza.

Ismet Rizvić

Izet Hadžić

Rizvićeve slike nisu samo predjeli stvarnosti bujne prirode, već i bujne mašte i sna, pa i bajke sa svojevrsnom vizijom prirode i shvatanjem o uzvišenom. Magla, voda, sunce i flora predmet su stalnog smjenjivanja na ovim akvarelima, a svjetle prozirne boje koje prolaze jedna kroz drugu, daju im rijetko videnu svježinu. Bogatstvo i raskoš kolorita, spontanost i dirljivo lirske i nežni način ličnog doživljaja uvide nas u začarani svijet prirode. Vraćajući se prirodi savremenom kolorističkom naracijom nad optičkom tajnom i zagonetkom atmosfere, nad problemom svjetla i sjene, Rizvić rješava i neke uvijek aktuelne probleme slike i slikarstva vrlo često zanemarivane u današnjoj likovnoj umjetnosti. U tom smislu ove slike su, sa veoma čulnim proživljavanjem prirode, još jedno ozbiljenje bosanskohercegovačkog slikarstva. Slobodnim, laskim, brzim, gotovo lepršavim potezom, umjetnik je uspjelo hvatao one eterične atmosfere i himerične trenutke prirode u toku dana. Rizvić ne teži toliko za dubinom

predjela — već za svjetlošću zaustavljenoj na slici poetskom profinjenju. Sa jednim izgrađenim konceptom o ciklusu slika kao svijetu, maestralnom tehnikom i vještinom, Rizvić je ponudio koherentnu izložbu u svakom pogledu. Uskoro ćemo ove slike moći prepoznati a da i ne pogledamo ko im je autor. Eteričnost prirode su i Rizvićeva osnovna ideja, viđenje i osjećanje, ali i specifičnost jednog izgrađenog stila. Bujnosti prirode, sminrenog ili nemirnog predjela, drhtaju u granama, jutarnjim maglama s jedne strane — odgovara bujnost nadahnuća, kreacije i fantazije kao uzročnika nemira, s druge. Ovdje sve buja. Otuda i Rizvićeve slike lebde sa rjetkom ljestvom i uzvišenošću idiličnog pejzaža između sna i jave: „Imaginacija”, „Himerični trenutak”, „Snena jesen”, „Između neba i vode”, „Jutarnje magle” i dr. Neke od njih su i imenovane kao konkretni prizori: „Jutro u Počitelju”, „Velagića kuće”, „Babića bašta” i druge.

Skoplje

Rodoljub Anastasov

Slobodanka Parlić-Barišić

Slikarstvo Rodoljuba Anastasova nesumnjivo zauzima jedno od vidnijih mesta u savremenoj makedonskoj likovnoj produkciji. On pripada onoj generaciji makedonskih umjetnika koja ozbiljnošću svog stvaralaštva postaje pokretač i afirmator savremene makedonske likovne umjetnosti.

Ono što je karakteristično za ovaj period njegovog stvaralaštva je logična povezanost početnih dela sa ovim novijeg datuma. U svetu Rodoljuba Anastasova evidentna su tri dominantna momenta koja karakterišu njegovu umjetničku vokaciju, beležeći, negde isključujući, svoje prisustvo u skoro svim njegovim delima.

To bi, kao prvo, bio onaj asocijativni momenat što je u njegovim ranijim radovima bio protkan tradicionalnom notom i ljudjavju prema nacionalnoj plastičkoj baštini, da bi u ovim novijim ostvarenjima postao mnogo konkretniji u smislu otkrivanja urbanog sveta iz slikareve okoline, u smislu prikazivanja jedne sterilnije ambijentalnosti koja je zamenila onu sentimentalnu okrenutost folkloru i tradiciji.

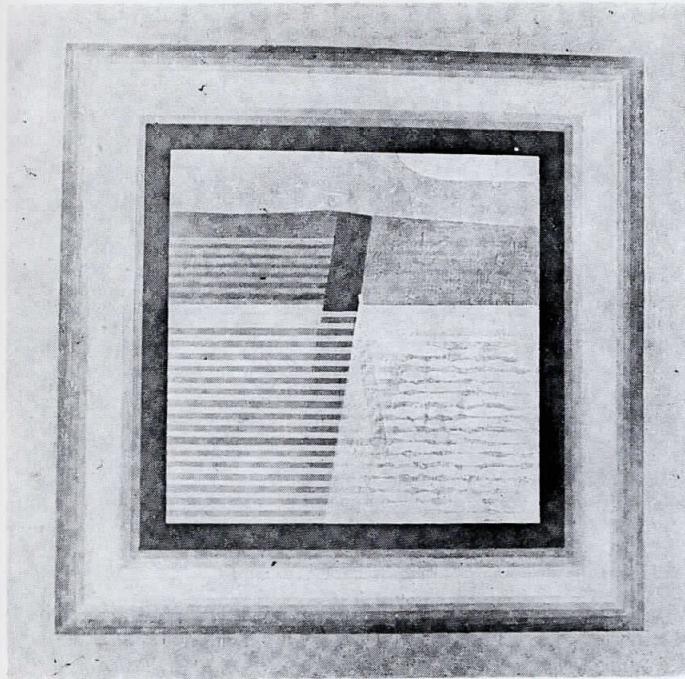
Gradenje kompozicije, u jednom retrospektivnom smislu, je usmereno ka njenoj geometrizovanoj organizovanosti, osmišljenosti i racionalnosti, kompaktnosti koja ne poznae slučajnost, improvizaciju ili avanturu. Geometrijski elementi u ovim novim delima

su smešteni u prednji plan, tako da se priča sada dešava iza njih, kao iza neke zavesa. Korišćenjem suptilnog i treperavog kolorita te geometrijske forme dobijaju kvalitet transparentnosti, omogućujući sadržini dela, onome što se zbiva iza „zavesa”, a što u sebi beleži i neke enformalističke i figurativne elemente, sugestivnu zasnovanost i uklapanje u celinu dela.

Kao treći bitni element je problem svetlo-tamnog, gradacija senke. Tamna, smeđa gama ranije kolorističke gradacije doživljava skoro maksimalno rasvetljavanje koje se manifestuje u nežnim tonovima sivopepeljaste, zelenkaste, žukkaste i pastelno oker boje. No i u tom njihovom, potpuno osvetljenom kvalitetu, Anastasov postavlja svoj stalni problem svetla i senke na taj način što preko njega celokupna kompozicija dobija svoju vizuelnu osmišljenost.

Tridesetak izloženih ulja na ovoj izložbi, grupisanih, uglavnom, u nekoliko ciklusa, logičan su nastavak započetog eksperimenta slikarske laboratorije Anastasova, gde se kao nužno nameće komparacija sa njegovim ranijim delima i, morala bi, znači, biti sagledana iz aspekta spontanih elemenata.

Na kraju, svakako bi trebalo naglasiti i veoma solidan tehnološki postupak umjetnika koji se implicira i logično nadovezuje na sadržinu i poruku njegovog dela.

levo

Rodoljub Anastasov

Šetnja kroz predeo s razlogom

desno

Drago Hrvacki

OT 68—1975, drvo u boji, 1975.

strana 76

gore levo

Petar Palavičini

Portret g-de Konjović, 1924.

gore desno

Nikola Janković

Portret A. B.

dole levo

Robert Frangeš-Mihanović

Otmica Evrope, 1907/8.

dole desno

Momčilo Krković

Beli grad, 1975.

